

Bruselj, 22. april 2021
(OR. en)

8090/21

COSI 66
ENFOPOL 146
CRIMORG 32
CYBER 106
ENFOCUSTOM 56
IXIM 72
CORDROGUE 18
CT 52
FRONT 150
CATS 30
COPEN 189
DROIPEN 77
JAIEX 47
EMPL 162
JAI 423

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	19. april 2021
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM- MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2021) 171 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ Strategija EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025)

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2021) 171 final.

Priloga: COM(2021) 171 final

Bruselj, 14.4.2021
COM(2021) 171 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

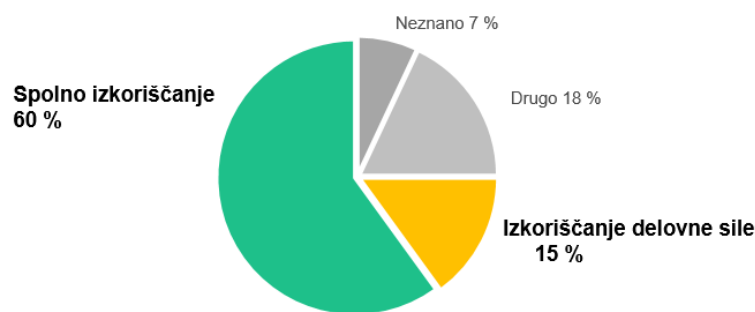
Strategija EU za boj proti trgovini z ljudmi

(2021–2025)

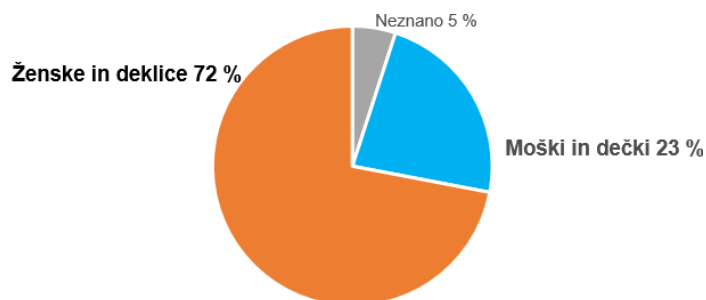
1. Uvod

Trgovina z ljudmi uničuje življenja posameznikov, saj jih prikrajša za njihovo dostojanstvo, svobodo in temeljne pravice¹. Pogosto gre za nasilno kaznivo dejanje mrež organiziranega kriminala, ki v današnji družbi sploh ne bi smelo imeti mesta.

Kljub temu pa je trgovina z ljudmi svetovni pojav. Pojavlja se v vsaki državi in v vsaki regiji in še vedno se pojavlja tudi v Evropski uniji. Po zadnjih razpoložljivih podatkih je bilo v letih 2017 in 2018 v Evropski uniji² več kot 14 000 registriranih žrtev³. Dejansko število je verjetno znatno večje, saj veliko žrtev ostane neopaženih⁴. Skoraj polovica žrtev trgovine z ljudmi v Evropski uniji je državljani EU, znatno število žrtev trgovine z ljudmi pa zlorabo utrpí v lastni državi članici. Žrtve trgovine z ljudmi v EU so predvsem ženske in dekleta, večinoma za namene spolnega izkoriščanja. Skoraj vsaka četrta žrtev trgovine z ljudmi v EU je otrok⁵. Večina trgovcev z ljudmi v EU je državljani EU in skoraj tri četrtine storilcev kaznivega dejanja je moških. Ta vrsta kaznivega dejanja prinaša storilcem visoke dobičke, vendar hkrati ustvarja ogromne človeške, socialne in gospodarske stroške. V EU so gospodarski stroški vsako leto ocenjeni na 2,7 milijarde EUR⁶.

Slika 1 Porazdelitev registriranih žrtev v EU v letih 2017 in 2018 glede na obliko izkoriščanja.

Slika 2 Porazdelitev registriranih žrtev v EU v letih 2017 in 2018 glede na spol.

¹ Glej člen 83(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije ter člen 5(3) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

² Vsi podatki o žrtvah na ravni EU-27 se v tem dokumentu nanašajo na leti 2017 in 2018. Vir: Zbiranje podatkov o trgovini z ljudmi v EU (2020): COM(2020) 661 final z dne 20. oktobra 2020.

³ 63,7 % odkritih in 36,3 % domnevnih žrtev.

⁴ COM(2020) 661 final z dne 20. oktobra 2020 in SWD(2020) 226 final z dne 20. oktobra 2020.

⁵ Člen 2(6) Direktive 2011/36/EU določa, da pojem „otrok“ pomeni vsako osebo, ki ima manj kot 18 let.

⁶ Študija o gospodarskih, socialnih in človeških stroških trgovine z ljudmi v EU (2020). ki je na voljo na:

https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/study_on_the_economic_social_and_human_costs_of_trafficking_in_human_beings_within_the_eu.pdf.

Boj proti trgovini z ljudmi je že dolgo prednostna naloga Evropske unije⁷. V zadnjih letih je bil v številnih pogledih dosežen napredek. Sodelovanje med ključnimi akterji, tudi na politični ravni, med organi kazenskega pregona in pravosodnimi organi na nacionalni in tudi nadnacionalni ravni je pripeljalo do pregona in obsodb, pa tudi do boljšega odkrivanja, pomoči in podpore žrtvam. Potekale so kampanje ozaveščanja, izobraževalni programi in pobude za usposabljanje za zmanjšanje tveganja, da bi ljudje postali žrtve trgovine z ljudmi. Študije in poročila so okrepili znanje o tem pojavu, s čimer so prispevali k razvoju ustreznih strategij odzivanja⁸.

Kljub doseženemu napredku pa trgovina z ljudmi v Evropski uniji ostaja resna nevarnost, ki vsako leto ogroža tisoče posameznikov, zlasti žensk in otrok. Trgovci z ljudmi izkoriščajo neenakosti in tudi ekonomsko ter socialno ranljivost ljudi, kar pandemija Covid-19 še poslabšuje, storilec kaznivega dejanja pa olajšuje iskanje žrtev. Pandemija je poleg tega žrtvam preprečila dostop do pravnega varstva, pomoči in podpore ter ovirala odziv kazenskega pravosodja na kazniva dejanja. Poleg tega so trgovci z ljudmi prešli na nov poslovni model spletnega novačenja in izkoriščanja žrtev⁹, zaradi česar se organi kazenskega pregona in pravosodje težje odzivajo.

Strategija opredeljuje ključne prednostne naloge za uspešnejši spopad s trgovino z ljudmi. Ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic predlaga oblikovanje konkretnih ukrepov za odkrivanje trgovine z ljudmi in njeno zgodnje preprečevanje, za pregon storilcev kaznivih dejanj, tako da trgovino z ljudmi spremeni iz kaznivega dejanja z majhno stopnjo tveganja in veliko donosnostjo v kaznivo dejanje z visoko stopnjo tveganja in majhno donosnostjo, in za zaščito žrtev ter pomoč žrtvam, da se spet postavijo na noge.

Ker je trgovina z ljudmi še posebej huda oblika organiziranega kriminala, je ta strategija tesno prepletena s Strategijo EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025. Čeprav se celovite prednostne naloge in ključni ukrepi strategije za boj proti organiziranemu kriminalu nanašajo na trgovino z ljudmi, pa je ta strategija odziv na posebne vidike kaznivega dejanja trgovine z ljudmi.

2. Celovit odziv na boj proti trgovini z ljudmi – od preprečevanja in zaščite žrtev vse do pregona in obsodbe trgovcev z ljudmi

Trgovina z ljudmi je **večplasten kriminalni pojav**. Trgovci z ljudmi zlorabljajo ranljiv položaj posameznikov za ustvarjanje dobička. Na strani povpraševanja imajo podjetja, delodajalci, uporabniki in potrošniki koristi od izkoriščanja žrtev prek storitev, dela in izdelkov. V celotni verigi trgovine z ljudmi se žrtvam povzroča huda kratkoročna in dolgoročna škoda, ki zahteva takojšnjo pomoč, podporo in zaščito, pa tudi možnosti ponovnega vključevanja, da se jim omogoči boljše življenje.

⁷ Glej strategijo EU za odpravo trgovine z ljudmi za obdobje 2012–2016, COM(2012) 286 final z dne 19. junija 2012 ter Poročilo o ukrepih na podlagi strategije EU za odpravo trgovine z ljudmi in opredelitev nadaljnjih konkretnih ukrepov; COM(2017) 728 final z dne 4. decembra 2017.

⁸ Po vsej EU se ob podpori Eurostata redno zbirajo podatki o žrtvah in njihovih značilnostih ter o storilcih, vključno s pregoni in obsodbami. Vse navedene publikacije EU so na voljo na: <https://ec.europa.eu/anti-trafficking/publications>.

⁹ Glej na primer: ICAT, COVID-19 pandemic and its impact for victims and survivors of trafficking in persons (Pandemija COVID-19 in njen učinek za žrtve in osebe, ki so preživele trgovino z ljudmi); UNODC, Impact of the Covid-19 Pandemic on Trafficking in Persons –

(Vpliv pandemije covid-19 na trgovino z ljudmi – Predhodne ugotovitve in posredovanje podatkov na podlagi hitrega pregleda stanja).

Večplastnost pojava trgovine z ljudmi zahteva **celovit odziv**. Potrebne so krovne pravne, politične in operativne pobude za usklajen in široko obsegajoč boj proti trgovini z ljudmi – od preprečevanja do obsodbe storilcev kaznivih dejanj, hkrati pa poudarjanje zaščite žrtev na vseh ravneh ter upoštevanje zlasti žrtev, ki so ženske in otroci, pa tudi trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje.

Zakonodaja je eno najučinkovitejših razpoložljivih orodij, saj omogoča opredelitev kaznivega dejanja, določitev sankcij in skupnih ciljev za pregon storilcev kaznivih dejanj ter zaščito žrtev. **Direktiva EU o boju proti trgovini z ljudmi**¹⁰ je osrednji del prizadevanj EU v boju proti trgovini z ljudmi. Evropska komisija spremlja in podpira prenos ter izvajanje direktive v državah članicah, ki jih direktiva zavezuje¹¹. Komisija je v svojem poročilu o prenosu za leto 2016¹² ugotovila, da čeprav so si države članice močno prizadevale za prenos direktive, pa lahko še vedno izboljšajo preprečevalne ukrepe, ukrepe za pomoč in podporo žrtvam ter njihovo zaščito, tudi žrtev, ki so otroci. Komisija je leta 2019 od držav članic zahtevala dodatne informacije v zvezi z ugotovitvami v svojem poročilu za leto 2016¹³. Vzporedno Komisija podpira države članice pri uspešnem izvajanju direktive. V tem okviru je Komisija razvila bazo znanja¹⁴, zagotovila smernice¹⁵ in financirala namenske ukrepe,

¹⁰ Direktiva 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ (UL L 101, 15.4.2011).

¹¹ Direktiva o boju proti trgovini z ljudmi ne zavezuje Danske.

¹² COM(2016) 722 final z dne 2. decembra 2016.

¹³ V zvezi z izvajanjem glej: COM(2020) 661 final z dne 20. oktobra 2020; SWD(2020) 226 final z dne 20. oktobra 2020.

¹⁴ Z rednimi prispevki k poročilom Evropske komisije o napredku, ki se sprejemajo vsako drugo leto, in študijami, na primer: s Študijo o pregledu nacionalnih in nadnacionalnih mehanizmov držav članic za napotitev (2020), s Študijo o gospodarskih, socialnih in človeških stroških trgovine z ljudmi (2020) in s Študijo o razsežnosti spola v trgovini z ljudmi (2016).

vključno s pobudami za čezmejno sodelovanje¹⁶. Sodelovanje Komisije z mrežo nacionalnih poročevalcev ali enakovrednih mehanizmov EU ter s platformo civilne družbe EU za boj proti trgovini z ljudmi¹⁷ je prav tako podpiralo izvajanje direktive. Pravilen in popoln prenos ter celovito izvajanje direktive bosta še naprej prednostna naloga Komisije za zagotavljanje, da trgovci z ljudmi ne bodo mogli izkoriščati različnih pristopov po Evropi in da bodo žrtve v EU ustrezno zaščitene ne glede na to, kje so. Komisija bo države članice še naprej podpirala pri izvajanju direktive in bo uporabila svoja pooblastila, ki so ji podeljena s Pogodbama, po potrebi tudi v zvezi s kršitvami.

Spremljanje izvajanja direktive v državah članicah, ki ga Komisija opravlja med drugim v dvoletnih poročilih o napredku¹⁸, pa tudi številna poročila deležnikov¹⁹ kažejo, da desetletje star instrument morda ne ustreza več svojemu namenu. Kljub izvedenim pobudam za preprečevanje se povpraševanje po uporabi storitev izkoriščanih žrtev ni zmanjšalo. Nekaznovanje storilcev v EU se nadaljuje, število kazenskih pregonov in obsodb trgovcev z ljudmi ostaja majhno²⁰. Minimalna pravila, določena za žrtve, morda njihovih dejanskih potreb ne upoštevajo dovolj. Zato je treba oceniti izvajanje direktive in po potrebi na podlagi rezultatov te ocene predlagati njen pregled, da bo ustrezala svojemu namenu²¹.

Na **politični in operativni ravni** je ključno zagotoviti čezmejno, regionalno in mednarodno sodelovanje, vključno z razvojem in izmenjavo znanja ter informacij, pa tudi z interoperabilnostjo informacijskih sistemov. Te prakse omogočajo, da so organi kazenskega pregona in pravosodni organi bolj opremljeni za omejevanje storilcev kaznivih dejanj in zagotavljanje podpore žrtvam. Čeprav kriminalne mreže delujejo čezmejno – prek držav izvora, tranzita in namembnih držav –, pa so za preiskovanje in kazenski pregon kaznivih dejanj odgovorne države članice v okviru svojih pristojnosti. Čezmejne primere trgovine z ljudmi je težko preiskovati, saj so za to potrebni viri, usklajevanje in dobra komunikacija med zadevnimi organi²². Poleg tega potrebujejo organi kazenskega pregona zmogljivost, orodja in strukturirano sodelovanje za boj proti digitalnemu načinu delovanja trgovcev z ljudmi. Agencije EU, kot sta Europol in Eurojust, olajšujejo tesno sodelovanje in usklajevanje med nacionalnimi organi za uspešno operativno ukrepanje za privedbo storilcev kaznivih dejanj pred sodišče ter za odkrivanje žrtev in zagotavljanje njihove zaščite.

Ko se žrtvam zagotovi vrnitev v domovino ali ko se prostovoljno vrnejo v svoje države izvora iz države, v kateri so bile žrtev izkoriščanja, morajo zadevni akterji na točki odhoda in tudi prihoda pravočasno sodelovati za zagotavljanje ciljnih ukrepov pomoči, podpore in vključevanja. Take procese, ki žrtvam v čezmejnih primerih omogočajo dostop do njihovih pravic, lahko olajšajo nadnacionalni mehanizmi za napotitev, tj. platforme za čezmejno

¹⁵ Na primer: s Priročnikom za izboljšanje zaščite otrok s poudarkom na žrtvah trgovine z ljudmi (2019); s Smernicami za odkrivanje žrtev (2013); s Priročnikom o skrbništvu za otroke brez starševske oskrbe (2014).

¹⁶ Glej redno zbiranje predlogov v okviru notranje varnostne politike ter Sklada za azil, migracije in vključevanje in Študijo o celovitem pregledu politike na področju projektov o trgovini z ljudmi, ki jih financira Evropska komisija (2016).

¹⁷ <https://ec.europa.eu/anti-trafficking/intensifying-coordinated-response/intensifying-coordinated-response>.

¹⁸ COM(2020) 661 final z dne 20. oktobra 2020.

¹⁹ Na primer, Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. februarja 2021 o izvajanju Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev, 2020/2029(INI).

²⁰ 6 163 pregonov in 2 426 obsodb v EU-27 v letih 2017 in 2018.

²¹ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. februarja 2021 o izvajanju Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev, 2020/2029(INI).

²² Poročilo Eurojusta o trgovini z ljudmi, najboljših praksah in vprašanjih na področju pravosodnega sodelovanja (2021).

sodelovanje ustreznih javnih organov in civilne družbe, vključenih v spremljanje odkrivanja žrtev trgovine z ljudmi, zagotavljanja pomoči žrtvam in njihove zaščite²³.

Za boljše obravnavanje teh čezmejnih in nadnacionalnih izzivov bo Komisija financirala in usklajevala **sklop ukrepov** za nadaljnje **izboljšanje dela na področju politike in operativnega dela** za boj proti trgovini z ljudmi²⁴. Cilj teh ukrepov bo okrepiti izmenjavo najboljših praks, vključno s čezmejnimi sodelovanjem med organi kazenskega pregona in pravosodnimi organi; olajšati svetovalne storitve izvajalcev za okrepitev večagencijskega sodelovanja in usklajevanja na nacionalni in nadnacionalni ravni; pomagati pri nadaljnji krepitvi podpore žrtvam in njihovi napotitvi v Evropi in zunaj nje ter spodbujati ozaveščanje, raziskave in analize podatkov s podpiranjem sodelovanja med ustreznimi nacionalnimi organi, na primer podatkovnimi inštituti in opazovalnicami. Ta sklop ukrepov se bo dejansko uporabljal kot vozlišče znanja in strokovnega znanja za države članice in druge deležnike.

Zagotavljanje ustreznega **financiranja** je olajšalo skupne preiskave in skupni pregon s strani nacionalnih organov, povečalo zmogljivost organov kazenskega pregona in drugih organov ter vzpostavilo široka zaveznitva med deležniki za večagencijski in večdisciplinarni pristop k boju proti kaznivim dejanjem. Poleg tega je omogočilo podporo žrtvam in njihovo vključevanje v Evropi in partnerskih državah²⁵.

Prednostne naloge v okviru te strategije bodo podprte z ustreznim financiranjem, da bi se dosegel **oprijemljiv vpliv** in zagotovili **ustrezni odzivi na različne oblike izkoriščanja**. Komisija bo poleg ukrepov, ki jih neposredno upravlja, državam članicam svetovala pri oblikovanju prednostnih ukrepov boja proti trgovini z ljudmi v nacionalnih programih v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje, Sklada za notranjo varnost in instrumenta za upravljanje meja in vizume, ki bodo skladni s prednostnimi nalogami te strategije, pri čemer bodo upoštevaní nacionalni okvir in potrebe. Tudi financiranje raziskav na področju varnosti v okviru programa Obzorje Evropa bo prispevalo k prednostnim nalogam te strategije. Za podporo državam članicam pri izvajanju te strategije bi se lahko uporabljal tudi instrument za tehnično podporo.

Za reševanje težav v državah izvora in tranzita v Evropo in širše se bodo poleg prednostnih nalog te strategije uporabljala tematska in geografska finančna sredstva EU, pri čemer bo posebna pozornost namenjena (i) razsežnosti spolov, (ii) usklajevanju donatorjev, (iii) lokalnemu prevzemanju odgovornosti ter (iv) podpori organizacijam civilne družbe ter lokalnim akterjem in aktivistom; (v) obravnavanje posebnih potreb po zaščiti otrok pri migracijah²⁶.

Ključni ukrepi:

Komisija bo:

- države članice še naprej podpirala pri izvajanju direktive o boju proti trgovini z ljudmi,

²³ Glej primere v: Študiji o pregledu delovanja nacionalnega in nadnacionalnega mehanizma za napotitev (2020), projekt TACT, ki ga je razvila Mednarodna organizacija za migracije (IOM). Za nadnacionalni mehanizem držav Baltskega morja za napotitev: <https://bsr-trm.com/>.

²⁴ Ti ukrepi se bodo financirali v okviru Sklada za notranjo varnost.

²⁵ Študija o celovitem pregledu politike na področju projektov o trgovini z ljudmi, ki jih financira Evropska komisija (2016).

²⁶ Glej sklicevanje na posebno ranljivost otrok pri migracijah za trgovce z ljudmi v Sporočilu Komisije o zaščiti otrok pri migracijah, COM(2017) 211 final z dne 12. aprila 2017.

tudi z namenskim financiranjem, zlasti z vidikov spola in otrok;

- zagotavljala uspešno izvajanje direktive o boju proti trgovini z ljudmi kot prednostno nalogo z uporabo pooblastil, ki so ji podeljena s Pogodbama, po potrebi tudi v zvezi s kršitvami;
- začela študijo za oceno direktive o boju proti trgovini z ljudmi, na podlagi rezultatov ocene pa razmislila o pregledu direktive;
- zagotavljala ustrezna finančna sredstva za boj proti trgovini z ljudmi znotraj in zunaj EU.

3. Zmanjšanje povpraševanja, ki spodbuja trgovino z ljudmi

Organizirane kriminalne združbe delujejo na podlagi osnovnega ekonomskega načela **velikega povpraševanja, ki je gibal** njihovih dejavnosti. Povpraševanje spodbuja vse oblike izkoriščanja ljudi v ranljivih položajih, kar izkoriščajo trgovci z ljudmi, zlasti v sektorjih in okoljih z velikim tveganjem²⁷. To pa prinaša ogromne prihodke organiziranim kriminalnim združbam in tistim, ki izkoriščajo in se okoriščajo z izkoriščanjem teles, storitev in dela žrtev trgovine z ljudmi. Ocenjeni skupni letni dobiček od trgovine z ljudmi je za leto 2015 znašal 29,4 milijarde EUR²⁸. V EU znaša ocenjeni prihodek iz organiziranega kriminala trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje, ki je najpogostejši namen trgovine z ljudmi, v enem samem letu okoli 14 milijard EUR²⁹. Pri tem znesku niso upoštevane trgovina z ljudmi za izkoriščanje delovne sile in druge oblike izkoriščanja. Za učinkovito zmanjšanje povpraševanja je zato trgovcem z ljudmi treba odvzeti finančne koristi in tako zagotoviti, da se kriminal ne splača.

V direktivi o boju proti trgovini z ljudmi se kot del preventivnih ukrepov obravnava odvrčanje od povpraševanja, s čimer se države članice pozivajo k razmisleku o **inkriminaciji zavestne uporabe storitev izkoriščanih žrtev trgovine z ljudmi**. Vendar je končna odločitev prepuščena državam članicam. To je povzročilo raznoliko pravno okolje po EU, kjer so delodajalci in uporabniki soočeni z različnimi posledicami, kadar izkoriščajo ali uporabljajo telesa, delo in storitve žrtev trgovine z ljudmi. Čedalje večje število žrtev³⁰ kaže na poslabšanje razmer ter kliče k odločnejšemu in usklajenemu odzivu za zmanjšanje nezakonitega povpraševanja po storitvah, pri katerih se izkoriščajo žrtve trgovine z ljudmi. Glede na resnost in razširjenost tega kaznivega dejanja po EU in različna pravna okolja, ki ovirajo prizadevanja za zmanjšanje povpraševanja, bi bilo treba temeljito analizirati možnost inkriminacije zavestne uporabe storitev in izdelkov, pri katerih se izkoriščajo žrtve. Komisija

²⁷ Kar zadeva spolno izkoriščanje, prostitucijo in spremstvene storitve so masažni saloni, bari in nočni klubi okolja z velikim tveganjem. V primeru trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile lahko taka okolja vključujejo: kmetijski sektor, gradbeno industrijo, gostinstvo, sektor čistilnih storitev, delo v gospodinjstvu, gozdarstvo, industrijo tekstila in oblačil ter proizvodnjo hrane. Za več podrobnosti: COM(2020) 661 final z dne 20. oktobra 2020 in SWD(2020) 226 final z dne 20. oktobra 2020; Agencija za temeljne pravice, Hudo izkoriščanje delovne sile: delavci, ki se gibljejo znotraj Evropske unije ali vstopajo vanjo (2015) in Evropski center za boj proti tihotapljenju migrantov, Četrto letno poročilo, Europol 2020.

²⁸ Europol (2015), Finančni poslovni model trgovine z ljudmi, na: <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/trafficking-in-human-beings-financial-business-model>.

²⁹ Študija „Mapping the risk of serious and organised crime infiltration in legitimate businesses“ (Študija o popisovanju tveganja za vdor hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala v zakonita podjetja), marec 2021, DR0221244ENN, <https://data.europa.eu/doi/10.2837/64101>.

³⁰ V EU-27: 13 461 v letih 2015 in 2016 ter 14 145 v letih 2017 in 2018.

bo zato v okviru ocene direktive o boju proti trgovini z ljudmi izvedla presojo možnosti za vzpostavitev minimalnih pravil, ki inkriminirajo uporabo storitev, pri katerih se izkoriščajo žrtve trgovine z ljudmi.

Kampanje ozaveščanja o tveganjih trgovine z ljudmi so pomembne za **odkrivanje in preprečevanje** kaznivih dejanj. Javnost, delodajalce in uporabnike storitev žrtev pomagajo ozaveščati o trgovini z ljudmi. Take kampanje se najbolje izvajajo v sodelovanju z ustreznimi organizacijami civilne družbe. Komisija bo zato skupaj z državami članicami in civilno družbo organizirala kampanjo obveščanja, usmerjeno v sektorje in okolja z visokim tveganjem, vključno s spolnim izkoriščanjem.

Zaradi izkoriščanja delovne sile trpi 15 % vseh žrtev trgovine z ljudmi znotraj Evropske unije, čedalje več žrtev pa ostaja neodkritih. Za zmanjšanje teh števil bi bilo treba okrepiti odziv kazenskega pravosodja na **trgovino z ljudmi za izkoriščanje delovne sile**. V tem okviru bi bilo treba nacionalne organe spodbuditi k večjemu združevanju prizadevanj z **inšpektorji za delo in/ali socialnimi partnerji** ter agencijami EU, zlasti z Europolom, in z **Evropskim organom za delo**, v okviru njegovih pristojnosti, za izvajanje usklajenih in skupnih inšpekcijskih pregledov v sektorjih z visokim tveganjem za odkrivanje žrtev in njihovih izkoriščevalcev. Okrepljeno sodelovanje med ustreznimi organi držav članic in drugimi akterji prek **evropske platforme za ukrepanje proti neprijavljenemu delu**³¹, ki bo kmalu delovala v okviru Evropskega organa za delo, bo pomagalo krepiti strokovno znanje in predstaviti prenosljive prakse, vključno z odkrivanjem žrtev trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile. Spodbujanje **razvoja javno-zasebnih pobud** pri podjetjih v sektorjih in okoljih z visokim tveganjem, tudi z vključevanjem na regionalni in lokalni ravni, bo podpiralo prizadevanja za izboljšanje odkrivanja žrtev trgovine z ljudmi in prijavljanja kaznivih dejanj organom.

Tudi **delodajalci** lahko pripomorejo k zmanjšanju povpraševanja po storitvah izkoriščanih žrtev trgovine z ljudmi. Zaposlovanje v EU brez zahtevanega pravnega statusa je eno glavnih gibal tihotapljenja in tudi trgovine z ljudmi v EU.³² Direktiva o sankcijah zoper delodajalce³³ prepoveduje zaposlovanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, vključno z žrtvami trgovine z ljudmi. Določa minimalne standarde glede sankcij in drugih ukrepov, ki jih je treba v državah članicah uporabiti zoper delodajalce, ki kršijo direktivo. Komisija bo letos ocenila, kako okrepiti učinkovitost direktive, pa tudi potrebo po nadaljnjem ukrepanju.

Podjetja v nekaterih sektorjih – kot so gostinstvo, industrija oblačil, ribištvo, kmetijstvo in gradbeništvo – lahko posegajo po delovni sili ljudi, ki so v ranljivem položaju. Zato morajo imeti pomembno vlogo in bi morala sprejeti ukrepe proti kršitvam človekovih pravic. To vključuje odvratanje od povpraševanja z zagotavljanjem, da so cilji boja proti trgovini z ljudmi vključeni v njihove politike, kar je mogoče doseči z **odgovornim upravljanjem svetovnih dobavnih verig izdelkov in s skrbnim pregledom spoštovanja človekovih pravic**. Prihodnja zakonodajna pobuda Komisije o trajnostnem upravljanju podjetij, ki zagotavlja obvezni skrbni pregled za podjetja, je ena od ključnih pobud EU za spodbujanje spoštovanja človekovih pravic. Tudi javne ustanove morajo imeti vlogo pri zagotavljanju, da

³¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1299&langId=sl>.

³² Za opredelitve pojmov trgovine z ljudmi in tihotapljenja ter njuno medsebojno povezavo glej Poročilo: Tihtapljenje in trgovina z ljudmi: pravice in prekrivanja, https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/smuggling_and_trafficking_rights_and_intersections_1.pdf.

³³ Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, UL L 168, 30.6.2009.

se pri javnem naročanju spodbujata preglednost in skrbni pregled v dobavnih verigah. Prihodnji vodnik Komisije o družbeno odgovornem javnem naročanju bo zagotovil kazalnike o načinu doseganja teh ciljev. V tem okviru je Svet države članice pozval k uspešnemu izvajanju **vodilnih načel OZN o podjetništvu in človekovih pravicah** ter **ciljev trajnostnega razvoja ZN** za preprečevanje dela otrok in prisilnega dela ter trgovine z ljudmi v svetovnih dobavnih verigah³⁴.

Komisija bo v okviru **nove trgovinske politike EU**³⁵ z obveznim skrbnim pregledom spodbujala trajnostne in odgovorne vrednostne verige, vključno z uspešnimi mehanizmi ukrepanja in izvrševanja za zagotavljanje, da v vrednostnih verigah podjetij v EU ni prisilnega dela. Poleg tega si bo EU prizadevala okrepiti prizadevanja za zagotovitev, da dobavne verige podjetij v EU ne vključujejo dela otrok. Komisija bo pripravila smernice za ozaveščanje v podjetjih v EU glede sprejemanja ustreznih ukrepov na podlagi tveganja v skladu z mednarodnimi smernicami in načeli skrbnega pregleda.

Ključni ukrepi:

Komisija bo:

- ocenila možnost spremembe določb direktive o inkriminaciji uporabe storitev izkoriščanih žrtev trgovine z ljudmi;
- ocenila način, kako okrepiti učinkovitost direktive o sankcijah zoper delodajalce, tudi kadar gre za zaščito žrtev trgovine z ljudmi;
- predložila zakonodajno pobudo za trajnostno upravljanje podjetij za spodbujanje dolgoročnega, trajnostnega in odgovornega ravnanja podjetij;
- zagotovila smernice o skrbnem pregledu prisilnega dela v skladu z mednarodnimi smernicami in načeli skrbnega pregleda;
- skupaj z državami članicami in organizacijami civilne družbe organizirala kampanjo preprečevanja, usmerjeno v sektorje in okolja z visokim tveganjem.

Komisija poziva države članice, naj:

- se v odzivih svojega kazenskega pravosodja in pobud preprečevanja še naprej osredotočajo na vse oblike izkoriščanja, vključno s trgovino z ljudmi za spolno izkoriščanje;
- v celoti uporabijo podporo ustreznih agencij EU (kot so Europol, Eurojust, Cpol in Frontex) ter povečajo krepitev zmogljivosti svojih operativnih akterjev, vključno z odkrivanjem morebitnih žrtev trgovine z ljudmi;
- izboljšajo zmogljivost delovnih inšpekcij in/ali socialnih partnerjev ter olajšajo večagencijsko sodelovanje za odkrivanje žrtev trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile in za privedbo storilcev kaznivega dejanja pred sodišče;
- V boju proti izkoriščanju delovne sile sodelujejo z agencijami EU, zlasti z Europolom,

³⁴ Glej SWD(2017) 147 final z dne 24. aprila 2017; Smernice Komisije o nefinančnem poročanju za krepitev preglednosti poslovanja na področju socialnih in okoljskih zadev (C/2017/4234; UL C 215, 5.7.2017, str. 1. Predlog resolucije Evropskega parlamenta o trajnostnem upravljanju podjetij (2020/2137(INI); Sklepi Sveta o človekovih pravicah in dostojnem delu v svetovnih dobavnih verigah, 13512/20, 1. december 2020.

³⁵ Sporočilo Komisije z naslovom „Pregled trgovinske politike – odprta, trajnostna in odločna trgovinska politika“, COM(2021) 66 final z dne 18. februarja 2021.

ter z Evropskim organom za delo v okviru njegovih pristojnosti;

- še naprej razvijajo javno-zasebne pobude pri podjetjih v sektorjih in okoljih z visokim tveganjem;
- spodbujajo pobude za skrbni pregled v svetovni dobavni verigi izdelkov.

4. Razbitje kriminalnega modela za zaustavitev izkoriščanja žrtev

Organizirane kriminalne združbe, ki trgujejo z ljudmi, so dobro strukturirane in poklicne kriminalne mreže, ki delujejo tudi na mednarodnem prizorišču. Imajo posebne naloge, vključno z novačenjem, prevozom, zagotavljanjem strank, varstvom žrtev ali organiziranjem nastanitve in prehrane za žrtve. Za novačenje in izkoriščanje žrtev uporabljajo nasilje, grožnje, manipuliranje in zavajanje. Te združbe so pogosto vpletene v tihotapljenje migrantov, pranje denarja, korupcijo, ponarejanje dokumentov, droge in druga huda kazniva dejanja, ki podpirajo njihove osnovne dejavnosti³⁶. Mikro mreže delujejo pretežno na področju spolnega izkoriščanja, pri katerem zvodništvo poteka v majhnih skupinah do pet oseb ali posamezno.

Z zbiranjem podatkov Evropske komisije se pripravljajo podatki o trgovini z ljudmi na ravni EU, ki so na voljo od leta 2008. Nadaljnje izboljšanje **evidentiranja in sporočanja podatkov** po državah članicah EU o trgovcih z ljudmi in žrtvah, njihovem državljanstvu, spolu, starosti in oblikah izkoriščanja bo pomagalo bolje ciljno usmerjati in oblikovati politike. Dodatno sodelovanje med nacionalnimi podatkovnimi inštituti bi lahko olajšalo in izboljšalo sporočanje podatkov. Vključevalo bi lahko druge podatke, kot so kriminalne dejavnosti, povezane s trgovino z ljudmi, in informacije o poteh trgovine z ljudmi.

4.1 Uspešna operativna sredstva proti kriminalnemu poslovnemu modelu

Organizirane kriminalne združbe, specializirane za trgovino z ljudmi, pri svojih dejavnostih čedalje bolj izkoriščajo **zakonita podjetja** (kot so hoteli, nočni klubi in masažni saloni), na primer z tako da delavce novačijo, sklenejo z njimi pogodbeno razmerja v državi izvora in jih prepeljejo v državo izkoriščanja.³⁷ Za prekinitev kriminalnega poslovnega modela trgovine z ljudmi se države članice spodbujajo k uporabi orodij in pristopov, navedenih v zvezi s prednostno nalogo Strategije EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025 za odpravljanje dobičkov iz organiziranega kriminala ter preprečevanje vdorov v zakonito gospodarstvo in družbo. To vključuje dosledno uporabo finančnih preiskav na področju preiskav organov kazenskega pregona, pa tudi razvoj in izvajanje trdnega okvira za odkrivanje, zaseg in odvzem premoženja nezakonitega izvora³⁸. Poleg tega se lahko odvzete premoženjske koristi uporabljajo za izplačevanje odškodnine in podporo žrtvam, pa tudi za čezmejne dejavnosti organov kazenskega pregona za boj proti trgovini z ljudmi, ki se že spodbujajo z direktivo o boju proti trgovini z ljudmi.

³⁶ SWD(2020) 226 final z dne 20. oktobra 2020, Letno poročilo o dejavnostih Evropskega centra za boj proti tihotapljenju migrantov (EMSC) (Europol, 2019), Urad Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC), Svetovno poročilo o trgovini z ljudmi, 2020 (2021), Študija „Mapping the risk of serious and organised crime infiltrating legitimate businesses“ (Študija o popisovanju tveganja za vdor hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala v zakonita podjetja).

³⁷ Študija „Mapping the risk of serious and organised crime infiltration in legitimate businesses“ (Študija o popisovanju tveganja za vdor hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala v zakonita podjetja).

³⁸ Glej Sklepe Sveta o okrepitevi finančnih preiskav za boj proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu, 8927/2020, 17. junij 2020.

Operativne dejavnosti držav članic prinašajo ob podpori agencij EU konkretne rezultate³⁹ v okviru Evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT)⁴⁰. Europol olajšuje preiskave držav članic pod vodstvom obveščevalnih služb in njihove finančne preiskave ter podpira uspešno čezmejno operativno sodelovanje, tudi prek skupnih preiskovalnih skupin in dni skupnega ukrepanja.

4.2 Boj proti kulturi nekaznovanja s krepitvijo zmogljivosti za odločen odziv kazenskega pravosodja

Majhno število pregonov in obsodb trgovcev z ljudmi⁴¹ še vedno pomeni, da je trgovina z ljudmi kaznivo dejanje z majhno stopnjo tveganja in veliko donosnostjo. Za razbitje verige trgovine z ljudmi je ključen **odločen odziv kazenskega pravosodja** za izvajanje uspešnih preiskav, preгона in obsodb, med drugim ob upoštevanju posebne narave kaznivega dejanja z vidika spolov. To zahteva krepitev strokovnega znanja in dodeljevanje nalog specializiranim strokovnjakom ter oddelkom ali enotam za trgovino z ljudmi med pristojnimi organi na nacionalni in lokalni ravni.

Razvoj kriminalnih dejavnosti je hiter. To od organov kazenskega preгона in pravosodja zahteva, da so njihove spretnosti, zmogljivosti in znanje o razpoložljivih orodjih, storitvah in tehnologijah v koraku s časom. Strategija EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025 določa cilje, ukrepe in akterje za izboljšanje dostopa do veščin, znanja in operativnega strokovnega znanja. V tem okviru bi bilo treba za razbitje kriminalnega modela trgovine z ljudmi za izkoriščanje žrtev povečati prizadevanja za **krepitev zmogljivosti**.

Sistematično **usposabljanje organov kazenskega preгона in pravosodnih delavcev** o posebnih elementih kaznivega dejanja, pa tudi praktične simulacijske vaje na podlagi pristopa več deležnikov za preskusne postopke pri obravnavanju zadev, povezanih s trgovino z ljudmi, bodo povečale profesionalnost in usklajevanje pri obravnavanju teh zadev in zagotavljale ustrezno spremljanje. Take dejavnosti usposabljanja se spodbujajo za osredotočanje na posebne značilnosti trgovine z ljudmi za različne oblike izkoriščanja (spolno izkoriščanje, prisilno delo, prisilna kazniva dejanja, prisilno prosjačenje, trgovina z otroki), zapleteno dinamiko trgovine z ljudmi in drugih nezakonitih dejavnosti, metode za odkrivanje kaznivih dejanj in njihove finančne vidike, vlogo in uporabo interneta in družbenih medijev, pa tudi na razvoj veščin za obvladovanje preiskav in njihovo usmerjanje v pregon (zbiranje dokazov, zaslišanje žrtev, zaščita žrtev, nadnacionalno sodelovanje). Da bi izboljšali odkrivanje, sporočanje in obravnavanje zadev, povezanih s trgovino z ljudmi, je treba poleg posebnega usposabljanja organov kazenskega preгона, ki se ukvarjajo s primeri trgovine z ljudmi, usposabljati tudi druge uradnike organov kazenskega preгона, ki delujejo na drugih področjih kaznivih dejanj, ter pravosodje..

Da bi se upošteval **vidik žrtev in njihovih potreb**, bi moralo usposabljanje potekati v okolju z več deležniki, med drugim tudi z organi kazenskega preгона, pravosodnimi organi, civilno družbo, socialnimi delavci, izvajalci zaščite otrok, ponudniki izobraževanja in izvajalci

³⁹ Na primer, leta 2019 so take dejavnosti privedle do 825 prijettj in 8 824 osumljencev, odkritih je bilo 1 307 morebitnih žrtev, vključno z 69 otroki, odkritih in razbitih je bilo 94 organiziranih kriminalnih združb, na bančnih računih, v podjetjih in na spletnih domenah pa je bilo zamrznjenih 1,5 milijona EUR sredstev, objavljeno na: <https://www.consilium.europa.eu/media/44281/information-note-empact.pdf>; <https://newsroom.consilium.europa.eu/videos/127612-empact-2019-results-20200602> ter <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7623-2020-INIT/en/pdf>.

Od leta 2010 je trgovina z ljudmi prednostna naloga EU na področju kaznivih dejanj v okviru političnega cikla EU za boj proti hudim oblikam organiziranega kriminala.

⁴¹ V obdobju 2017–2018 je bilo v EU v zvezi s kaznivimi dejanji trgovine ljudmi 6 163 kazenskih pregonov in 2 426 obsodb. COM(2020) 661 final z dne 20. oktobra 2020.

zdravstvenih storitev. Posebno pozornost bi bilo treba posvečati krepitvi zmogljivosti policije, inšpektorjev za delo, mejnih uslužbencev, tožilcev in sodnikov glede načina dela z žrtvami med kazenskimi postopki, odkrivanja znakov žrtev trgovine z ljudmi in glede napotitve žrtev na službe za podporo v skladu s postopki, ki se uporabljajo. Zadeve, ki vključujejo otroške žrtve trgovine z ljudmi, zahtevajo usposobljene uradnike, ki se zavedajo posebne ranljivosti otroških žrtev in ki so dobro usposobljeni za pravice otrok in potrebe po zaščiti med kazenskimi postopki.

Usposabljanje pravosodnih delavcev o razpoložljivih instrumentih pravosodnega sodelovanja na področju kazenskega prava bo prispevalo k okrepljenemu sodelovanju med organi kazenskega pregona in pravosodnimi organi, pa tudi drugimi ustreznimi akterji, kot so inšpektorji za delo in socialni partnerji.

Komisija bo financirala in usklajevala ukrepe za krepitev zmogljivosti organov kazenskega pregona na področju čezmejnega in nadnacionalnega sodelovanja, kot so simulacijske vaje. Komisija bo poleg tega za povečanje pravosodnega sodelovanja skupaj z Eurojustom olajšala ustanovitev fokusne skupine specializiranih tožilcev za boj proti trgovini z ljudmi. Ti ukrepi bodo ustvarili možnosti nadaljnjega sodelovanja organov kazenskega pregona in pravosodnega sodelovanja ter omogočili razvoj smernic za njihovo delo.

4.3 Razbijanje digitalnega poslovnega modela trgovcev z ljudmi

Organizirane kriminalne združbe **svoj način dela in poslovni model hitro prilagajajo** spreminjajočim se vzorcem povpraševanja. Med pandemijo Covid-19 so se trgovci z ljudmi za vsako fazo trgovine z ljudmi čedalje pogosteje selili na splet. Digitalni prostor uporabljajo za novačenje in izkoriščanje žrtev, organizacijo njihovega prevoza in nastanitve, spletno oglaševanje žrtev in doseganje morebitnih strank, nadzor nad žrtvami, komunikacijo med storilci kaznivih dejanj in prikrievanje premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem⁴². Tehnologija je razširila zmogljivost storilcev kaznivih dejanj za trgovino z ljudmi za različne oblike izkoriščanja, zlasti spolnega, pa tudi izkoriščanje delovne sile, odstranitve organov, nezakonite posvojitve otrok in prisilne poroke. Otroci so še posebej izpostavljeni tveganju, da postanejo žrtve spletnih trgovcev z ljudmi. Čeprav je storilec kaznivih dejanj uspelo izkoristiti najnovejše zmogljivosti, ki jih zagotavlja digitalna doba, se organi kazenskega pregona srečujejo z velikimi izzivi dohajanja, vključno z odkrivanjem znakov izkoriščanja čedalje večjega obsega spletnega oglaševanja in pridobivanja ključnih digitalnih dokazov⁴³.

Izzive, ki jih **digitalna doba** prinaša organom **kazenskega pregona in pravosodnim organom** v boju proti trgovini z ljudmi bi bilo treba obravnavati v skladu s horizontalno prednostno nalogo Strategije EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025 v povezavi s sodobnim odzivom organov kazenskega pregona na tehnološki razvoj. Europol lahko pomaga pospešiti odkrivanje internetne vsebine, ki jo uporabljajo trgovci z ljudmi. Čim boljša uporaba tehnologije in opiranje na digitalne dokaze lahko olajša položaj žrtev v kazenskih postopkih. Na primer, če bi se našle druge vrste dokazov, bi se bilo treba

⁴² Europol, „The challenges of countering human trafficking in the digital era“ (Izzivi boja proti trgovini z ljudmi v digitalni dobi) (2020). Glej tudi COM(2020) 661 final z dne 20. oktobra 2020 in SWD(2020) 226 final z dne 20. oktobra 2020 ter Resolucijo Evropskega parlamenta z dne 10. februarja 2021 o izvajanju Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev, 2020/2029(INI)).

⁴³ Europol, poročilo EU o oceni ogroženosti zaradi hudih oblik organiziranega kriminala (SOCTA), 12. april 2021.

manj opirati na pričanje žrtev, žrtve pa bi se izognile travmi soočanja s svojimi trgovci z ljudmi na sodišču.

Poleg že obstoječih obveznosti za platforme glede odstranjevanja nezakonitih vsebin v okviru direktive o elektronskem poslovanju, kakor je bila okrepljena s predlogom akta o digitalnih storitvah⁴⁴, bo Komisija **izvedla dialog z ustreznimi internetnimi in tehnološkimi podjetji** za zmanjšanje uporabe spletnih platform za novačenje in izkoriščanje žrtev. Komisija bo poleg tega tudi spremljala morebitne podobne dialoge, ki jih bodo izvajale države članice na nacionalni ravni. Ponudniki internetnih storitev in povezana podjetja so z odkrivanjem in odstranjevanjem spletnega gradiva, povezanega z izkoriščanjem in zlorabo žrtev trgovine z ljudmi, del rešitve za podporo prizadevanjem v boju proti trgovini z ljudmi⁴⁵. Zato se spodbuja sodelovanje z zasebnim sektorjem za izkoriščanje inovacij in strokovnega znanja, ki omogočajo razvoj tehnoloških rešitev za podporo preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej. Preprečevanje in dejavnosti ozaveščanja o varni uporabi interneta in družbenih medijev bi lahko med drugih še bolj prispevali k blažitvi tveganja trgovine z otroki.

Ključni ukrepi:

Komisija bo:

- izboljšala evidentiranje in zbiranje podatkov o trgovini z ljudmi za zagotavljanje zanesljivih in primerljivih informacij, ki omogočajo oblikovanje prilagojenih politik;
- olajšala ustanovitev fokusne skupine specializiranih tožilcev za boj proti trgovini z ljudmi;
- okrepila usklajevanje služb kazenskega pregona v čezmejnih in mednarodnih zadevah in podpirala usklajene odzive na podlagi pristopa več deležnikov, tudi s financiranjem simulacijskih vaj;
- okrepila sodelovanje organov kazenskega pregona in pravosodno sodelovanje med državami članicami s konkretnimi operativnimi projekti v okviru Sklada za notranjo varnost;
- izvedla dialog z zasebnim sektorjem in digitalno industrijo ter spodbujala izmenjavo najboljših praks ob podpori agencij EU.

Države članice so pozvane, da:

- izboljšajo svoje evidentiranje in zbiranje podatkov o trgovini z ljudmi na nacionalni ravni;
- ob podpori Europolu v celoti izkoristijo obstoječe instrumente za operativno sodelovanje, kot so skupne preiskovalne skupine, in si prizadevajo za operativno sodelovanje v okviru EMPACT;
- ob podpori Europolu dosledno izmenjujejo podatke o preiskavah primerov trgovine z ljudmi;
- izboljšajo digitalne zmogljivosti služb kazenskega pregona in strokovnega znanja za sledenje tehnološkemu razvoju.

⁴⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-services-act-package>.

⁴⁵ COM(2020) 661 final z dne 20. oktobra 2020.

5. Podpora žrtvam, njihova zaščita in opolnomočanje, zlasti žensk in otrok

Trgovina z ljudmi je huda kršitev temeljnih pravic, ki povzroča veliko trpljenje žrtvam in jim dolgoročno škodi. Poleg celovitih ukrepov Strategije EU o pravicah žrtev (2020–2025)⁴⁶ in celovite strategije EU o otrokovih pravicah⁴⁷ ta strategija predlaga ukrepe za izboljšanje položaja žrtev trgovine z ljudmi. **Trgovina z ljudmi za namene spolnega izkoriščanja**⁴⁸, ki je najpogostejša oblika izkoriščanja, je oblika nasilja na podlagi spola, ki izhaja iz neenakosti spolov. Številni dejavniki povečujejo izpostavljenost žensk in deklic trgovini z ljudmi, vključno z neenakostjo spolov, revščino, socialno izključenostjo, etnično pripadnostjo in diskriminacijo⁴⁹. Podatki na ravni EU poudarjajo razsežnost spola tega kaznivega dejanja. Skoraj tri četrtine (72 %) vseh žrtev v EU in 92 % žrtev trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje so **ženske in deklice**. Skoraj četrtina vseh žrtev trgovine z ljudmi so **otroci**. Večina otroških žrtev je državljanov EU in so žrtve trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje⁵⁰, posebno ranljivi za trgovce z ljudmi pa so tudi otroci v procesu migracije, zlasti otroci migranti brez spremstva⁵¹. Predlagano ukrepanje upošteva te vzorce in obravnava položaj drugih ranljivih skupin ter njihov skupni imenovalec, vključno z LGBTIQ-osebami, invalidi⁵² in pripadniki narodnostnih manjšin, kot so denimo pripadniki marginaliziranih romskih skupnosti. Mlade ženske in mladoletniki iz romskih skupnosti so zaradi številnih socialno-ekonomskih dejavnikov, kot so večrazsežnostna revščina, anticiganizem, nizka stopnja izobrazbe, slabe stanovanjske razmere, socialna izključenost in diskriminacija⁵³, še posebej izpostavljeni izkoriščanju in trgovini z ljudmi⁵⁴.

⁴⁶ Sporočilo Komisije z naslovom „Strategija EU o pravicah žrtev (2020–2025)“, COM(2020) 258 final z dne 24. junija 2020.

⁴⁷ Sporočilo Komisije z naslovom „Strategija EU o otrokovih pravicah (2021–2024)“, COM(2021) 142 final z dne 24. marca 2021.

⁴⁸ Med letoma 2017–2018 je bilo od vseh registriranih žrtev 60 % žrtev trgovine z ljudmi namenjenih za spolno izkoriščanje.

⁴⁹ Resolucija Evropskega parlamenta (2020/2029(INI)).

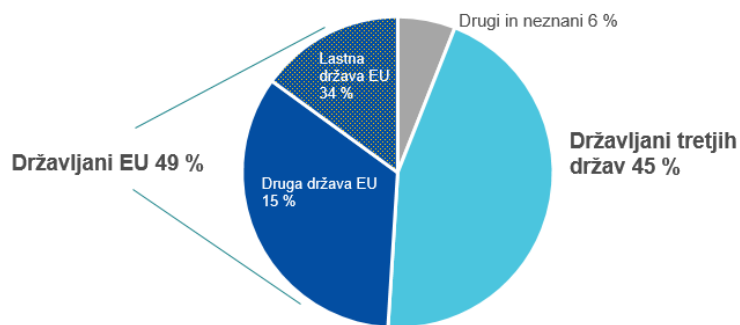
⁵⁰ V letih 2017 in 2018: je bilo 78 % otroških žrtev deklic; 60 % otroških žrtev je bilo žrtev trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje in tri četrtine (75 %) vseh otroških žrtev v EU je bilo državljanov EU. Opozarja se, da sta trgovina z ljudmi in izkoriščanje dečkov, zlasti za spolno izkoriščanje, vključno z otroki v postopku migracije, pojav na ravni EU, o katerem se premalo poroča.

⁵¹ Glej Sporočilo Komisije o zaščiti otrok pri migracijah, COM(2017) 211 final z dne 12. aprila 2017.

⁵² Kar zadeva invalide, ki so prav tako posebno ranljivi za trgovino z ljudmi, nasilje in zlorabo, si bo strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (COM(2021) 101 final z dne 3. marca 2021) prizadevala za ukrepe na področju varnosti in zaščite.

⁵³ Komisija je 7. oktobra 2020 sprejela strateški okvir EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za zagotavljanje dejanske enakosti, socialno-ekonomske vključenosti in spodbujanje udeležbe največje etnične manjšine v Evropi; COM(2020) 620 final z dne 7. oktobra 2020. Usmerjena je v boj proti revščini, anticiganizmu in diskriminaciji.

⁵⁴ „Child Trafficking among Vulnerable Roma Communities“ (Trgovina z otroki v ranljivih romskih skupnostih) (2015); https://csd.bg/fileadmin/user_upload/publications_library/files/22588.pdf.

Slika 3 Porazdelitev registriranih žrtev trgovine z ljudmi v EU v letih 2017 in 2018 glede na državljane EU in državljane tretjih držav.

Zgodnje **odkrivanje žrtev** je ključnega pomena za takojšnjo pomoč in podporo žrtvam trgovine z ljudmi in njihovo zaščito, policiji in organom kazenskega pregona pa omogoča boljše preiskovanje in kaznovanje trgovcev z ljudmi. Uradniki na terenu, kot so mejni uslužbenci, policija, socialni delavci in inšpektorske službe, so pri tem ključnega pomena. Vključevanje organizacij civilne družbe v odkrivanje žrtev in njihovo napotitev na službe za pomoč je izziv, prav tako pa pomanjkljivo usposabljanje strokovnjakov v zadevah, povezanih s čezmejno podporo žrtvam⁵⁵.

Za izboljšanje obstoječih razmer mora proaktivnemu zgodnjemu odkrivanju žrtev slediti močna podpora na področju obravnavanja potreb žrtev. Vendar je zagotavljanje **pomoči in podpore žrtvam ter njihove zaščite** še vedno izziv. Žrtve se pogosto srečujejo s težavami pri dostopu do svojih pravic. Njihove posebne potrebe in okoliščine glede na oblike izkoriščanja, ki so jih utrpeli, njihov spol in starost niso sistematično upoštevani. Dostop žrtev trgovine z ljudmi do odškodnine ovirajo številne težave, tudi zapletenost postopkov.⁵⁶ Žrtve se ne bi smele bati povračilnih ukrepov in sekundarne viktimizacije med kazenskim postopkom, kadar prijavijo kaznivo dejanje⁵⁷. Ne bi smele biti kaznovane za kazniva dejanja, ki so jih bile prisiljene storiti med svojim izkoriščanjem⁵⁸. Obravnavati bi jih bilo treba kot imetnike pravic, brez predsodkov in nepristransko. Poleg tega so možnosti žrtev, da **se postavijo na noge**, še vedno omejene, saj je treba programe za ponovno vključevanje in rehabilitacijske programe še bolj razviti, priložnosti za trajnostne rešitve, kot je vključevanje na trg dela, pa so redke⁵⁹.

Komisija bo **podpirala prizadevanja držav članic** za izboljšanje zgodnjega odkrivanja žrtev, pa tudi njihovo napotitev na službe za pomoč, podporo in zaščito, ob upoštevanju njihovih posebnih potreb in oblik izkoriščanja, ki so jih utrpeli. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti otroškim žrtvam in otrokom, ki so izpostavljeni tveganju trgovine z ljudmi, in sicer s sistematičnim prijavljanjem in razpisi ukrepov za pogrešane otroke za zgodnje odkrivanje, s postopki napotitve, prilagojenimi otroškim žrtvam, hitrim imenovanjem skrbnikov in učinkovito brezplačno pravno pomočjo. Komisija bo spodbujala dejavnosti, kot so **usposabljanje strokovnjakov**, ki bodo verjetno prišli v stik z žrtvami (kot so organi kazenskega pregona, pravosodja, inšpektorji za delo, uradniki za priseljevanje in azil, uslužbenci mejne policije, socialni delavci, osebje za podporo žrtvam in zdravstveno osebje), **pri katerem se upoštevajo vidik spola in otrokove pravice**, razvoj **smernic, nabora orodij**

⁵⁵ Študija o pregledu delovanja nacionalnih in nadnacionalnih mehanizmov držav članic za napotitev (2020).

⁵⁶ SWD(2020) 226 final z dne 20. oktobra 2020.

⁵⁷ Glej tudi cilje Strategije EU o pravicah žrtev (2020–2025); COM(2020) 258 final z dne 24. junija 2020.

⁵⁸ Gej nedavno sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi z nekaznovanjem žrtev, V.C.L. in A.N. proti Združenemu kraljestvu z dne 16. februarja 2021.

⁵⁹ Študija o pregledu delovanja nacionalnih in nadnacionalnih mehanizmov držav članic za napotitev (2020).

in izmenjava najboljših praks med izvajalci za izboljšanje nacionalnih struktur in sodelovanja za odkrivanje žrtev ter pomoč in podporo tem žrtvam, vključno z nacionalnimi mehanizmi za napotitev.

V skladu s direktivo o boju proti trgovini z ljudmi so države članice sprejele ukrepe za vzpostavitev ustreznih mehanizmov, t. i. mehanizmov za napotitev, usmerjenih v zgodnje odkrivanje žrtev ter pomoč in podporo tem žrtvam. Evropska komisija je izvedla študijo o nacionalnih in nadnacionalnih mehanizmih v državah članicah⁶⁰. Študija je opredelila področja za nadaljnje izboljšave: odkrivanje morebitnih žrtev; zagotavljanje ustrezne nastanitve, zlasti za otroške žrtve; krepitev sodelovanja med akterji, vključno z organizacijami civilne družbe ter boljše spremljanje vpliva in rezultatov ukrepov v vseh fazah napotitve. Komisija bo ob upoštevanju obstoječega nacionalnega in nadnacionalnega sodelovanja ter ob podpori ustreznih agencij EU (kot so Evropski azilni podporni urad, Agencija za temeljne pravice, Evropski inštitut za enakost spolov in Cepol) okrepila ukrepe za izboljšanje podpore žrtvam in njihove napotitve v čezmejnem okviru za doseganje cilja **vzpostavitev evropskega mehanizma za sodelovanje na področju napotitev**.

Podporo državam članicam zagotavlja tudi **deset agencij EU**⁶¹, ki so na začetku leta 2018 podpisale skupno izjavo o zavezi za sodelovanje v boju proti trgovini z ljudmi. Komisija usklajuje njihovo sodelovanje v skladu z njihovimi ustreznimi pooblastili za obravnavanje izzivov v zvezi z žrtvami trgovine z ljudmi. Skupaj bodo poročale o svojih ustreznih vlogah in ukrepih za boljše ozaveščanje držav članic o potencialu agencij pri zagotavljanju pomoči pri zgodnjem odkrivanju ter zaščiti žrtev in za spodbujanje držav članic k tesnejšemu sodelovanju z agencijami na tem področju.

Komisija bo za obravnavanje trgovine z ljudmi na lokalni, regionalni in nadnacionalni ravni in za izkoriščanje razpoložljivih instrumentov evropskega financiranja spodbujala **sodelovanje med ustreznimi nacionalnimi in lokalnimi organi ter regijami, mesti in občinami**. Komisija si bo prizadevala za tesnejše sodelovanje z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom in Odborom regij ter ustreznimi partnerji za boj proti trgovini z ljudmi. Partnerstvo za vključevanje, ki sta ga podpisala Komisija in Odbor regij⁶², bo zagotavljalo podporo za vključevanje vseh migrantov, vključno z žrtvami trgovine z ljudmi iz držav zunaj EU.

Žrtve trgovine z ljudmi bi morale imeti **dostop do ustrezne in varne nastanitve**, ki jim omogoča, da pobegnejo od trgovcev z ljudmi, in ki je prilagojen njihovim posebnim potrebam in okoliščinam. Za otroke, ženske in moške so potrebna varna zavetišča. Zavetišča, ločena glede na pol, ki zagotavljajo tudi podporo, usmerjeno v travme, lahko učinkovito pomagajo pri okrevanju žrtev. Komisija bo v zvezi s tem omogočila **ciljno finančno** podporo za zavetišča za žrtve trgovine z ljudmi – vključno s posebnimi prostori za ženske in otroke, ki

⁶⁰ Prav tam.

⁶¹ Voditelji Evropskega azilnega podpornega urada (EASO), Agencije Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol), Agencije Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA), Evropskega centra za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (EMCDDA), Agencije Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust), Evropskega inštituta za enakost spolov (EIGE), Evropske agencije za mejno in obalno stražo (Frontex), Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA), Agencije Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL) in Evropske fundacije za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound) so podpisali skupno izjavo o zavezi za sodelovanje v boju proti trgovini z ljudmi.

⁶²https://ec.europa.eu/home-affairs/news/european-commission-committee-regions-partnership-integration_en.

so žrtve trgovine z ljudmi – prek Sklada za azil, migracije in vključevanje in Sklada za notranjo varnost, v skladu s posebnimi pogoji za upravičenost in obsegom vsakega sklada.

Socialni, ekonomski in vzgojni ukrepi so ključnega pomena za **ponovno vključevanje žrtev v družbo**. Komisija bo olajšala in spodbujala programe za podporo žrtvam pri njihovem okrevanju in ponovnem vključevanju, kot so zdravstvene, psihološke ali pravne specializirane storitve, pa tudi dostop do izobraževanja in ekonomskih priložnosti. Komisija bo države članice spodbujala pri vzpostavljanju programov vzajemnega mentorstva, ki jih vodi skupnost in vključujejo žrtve trgovine z ljudmi ter zagotavljajo priložnosti za izobraževanje, zaposlovanje in opolnomočanje.

Žrtve, ki niso državljani EU, se spopadajo z dodatnimi težavami. Poseben položaj žrtev trgovine z ljudmi zahteva poseben razmislek pri izdajanju dovoljenj za prebivanje. V okviru sedanjih pravil EU je lahko podelitev dovoljenja za prebivanje pogojena s sodelovanjem žrtve v kazenskih postopkih⁶³. Poleg tega obstajajo v državah članicah nedoslednosti pri uporabi rokov za premislek žrtev, ki niso državljani EU⁶⁴, ko se žrtvam zagotavlja pomoč. Države članice bi morale posebno pozornost nameniti posebnemu položaju žrtev trgovine z ljudmi v okviru premeditve državljanov tretjih držav v državo prvega prihoda⁶⁵. Žrtve lahko postanejo dostopne za trgovce z ljudmi in so lahko izpostavljene tveganjem ponovne trgovine z ljudmi. Poleg tega bi morali biti za otroke v postopku migracije vzpostavljeni posebni zaščitni ukrepi za zagotavljanje spoštovanja njihovih pravic v vseh ustreznih postopkih⁶⁶. Akcijski načrt za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027⁶⁷ zagotavlja ukrepe, tudi za žrtve trgovine z ljudmi.

Direktiva EU o boju proti trgovini z ljudmi določa **minimalne zahteve**, tudi glede podpore žrtvam in njihove zaščite. Komisija bo ocenila način, kako se lahko zgoraj opredeljeni pomisleki v zvezi z direktivo o boju proti trgovini z ljudmi, vključno z močno razsežnostjo spola⁶⁸, bolje obravnavajo pri zagotavljanju podpore žrtvam in njihovi zaščiti, nekaznovanju žrtev za kazniva dejanja, ki so jih bile prisiljene storiti, in v zvezi z Direktivo Sveta iz leta 2004 o dovoljenjih za prebivanje za žrtve trgovine z ljudmi⁶⁹.

Ključni ukrepi:

Komisija bo:

⁶³ Glej člena 6 in 8 Direktive Sveta 2004/81/ES z dne 29. aprila 2004 o dovoljenju za prebivanje, izdanem prebivalcem tretjih držav, ki so žrtve nedovoljene trgovine z ljudmi ali so bili predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljavanja, ki sodelujejo s pristojnimi organi (UL L 261, 6.8.2004). Organizacije civilne družbe poudarjajo obstoj vrzeli med številom žrtev, ki niso državljani EU, in številom izdanih dovoljenj za prebivanje na podlagi direktive.

⁶⁴ Na podlagi direktive o dovoljenjih za prebivanje iz leta 2004 se zadevnim državljanom tretjih držav zagotovijo rok za premislek, med katerim lahko okrevajo in se rešijo vpliva storilcev kršitev, tako da se lahko utemeljeno odločijo, ali bodo sodelovali s pristojnimi organi (rok za premislek).

⁶⁵ Uredba (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vložijo državljani tretje države ali oseba brez državljanstva (UL L 180, 29.6.2013).

⁶⁶ Sporočilo Komisije z naslovom „Okrepitev sodelovanja na področju vračanja in ponovnega sprejema v okviru pravične, učinkovite in celovite migracijske politike EU“, COM(2021) 56 final z dne 10. februarja 2021.

⁶⁷ Sporočilo Komisije z naslovom „Akcijski načrt za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027“, COM(2020) 758 final z dne 24. novembra 2020.

⁶⁸ Komisija spremlja zaveze Strategije EU za enakost spolov za obdobje 2020–2025, COM(2020) 152 final z dne 5. marca 2020, tudi s predložitvijo predloga zakonodajne pobude za boj proti nasilju nad ženskami na podlagi spola in nasilju v družini.

⁶⁹ Direktiva Sveta 2004/81/ES (UL L 261, 6.8.2004).

- dodatno okrepila zmogljivosti in izmenjavo najboljših praks za odkrivanje žrtev trgovine z ljudmi, zlasti med ranljivimi skupinami, vključno z namenskim financiranjem usposabljanja policijskih uslužbencev, socialnih delavcev, inšpektorskih služb in uslužbencev mejne policije;
- olajšala programe za ponovno vključevanje in opolnomočanje žrtev in izmenjavo najboljših praks v zvezi s tem;
- okrepila sodelovanje za vzpostavitev evropskega mehanizma za napotitev;
- omogočila ciljno finančno podporo specializiranim zavetiščem za žrtve trgovine z ljudmi, vključno s specializiranimi objekti za ženske in otroke žrtve trgovine z ljudmi prek Sklada za azil, migracije in vključevanje in Sklada za notranjo varnost;
- zagotovila financiranje nevladnih organizacij, podpornih centrov za priseljence za podporo žrtvam, vključno s psihosocialno podporo, v partnerskih tretjih državah, ob upoštevanju posebnih potreb glede na spol in posebne potrebe otrok;
- razvila tesno sodelovanje z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom in Odborom regij za pomnožitev učinka ukrepov boja proti trgovini z ljudmi s socialnimi in ekonomskimi partnerji ter na lokalni in regionalni ravni;
- okrepila partnerstva s tretjimi državami za zagotavljanje, da so pravice žrtev zajamčene v vseh fazah postopka vračanja ter da po vrnitvi prejmejo posebno, prilagojeno podporo in zaščito, vključno s posebnimi zaščitnimi ukrepi za otroke.

Komisija poziva države članice, naj:

- spodbujajo usposabljanje, pri katerem se upoštevajo vidik spola in otrokove pravice, namenjeno uradnikom in vsem izvajalcem, ki bodo verjetno prišli v stik z žrtvami;
- spodbujajo dejavnosti ozaveščanja, usmerjene v strokovnjake na terenu v sektorjih in okoljih z visokim tveganjem, v katerih se izkoriščajo žrtve trgovine z ljudmi;
- vzpostavijo varna okolja za žrtve, v katerem bodo lahko prijavila kazniva dejanja brez strahu pred pregonom zaradi dejanj, v katera so jih prisilili trgovci z ljudmi, in brez strahu pred izpostavljenostjo sekundarni viktimizaciji, ustrahovanju ali povračilnim ukrepom v okviru kazenskega postopka;
- izboljšajo delovanje nacionalnih mehanizmov za napotitev;
- zagotovijo usposabljanje za zdravstvene delavce o upravljanju raznolikosti in potrebah žrtev trgovine z ljudmi, ki so migranti v okviru programov EU za zdravje;
- zagotovijo financiranje programov vzajemnega mentorstva, ki jih vodi skupnost, za opolnomočanje.

6. Mednarodna razsežnost

Leta 2020 je bilo po vsem svetu odkritih 534 različnih tokov trgovine z ljudmi, več kot 120 držav pa je poročalo o žrtvah iz več kot 140 različnih držav izvora⁷⁰. Trgovina z ljudmi je

⁷⁰ UNODC, Svetovno poročilo o trgovini z ljudmi, 2020 (2021). UNODC je uporabljal izraz „tok“ kot kombinacijo ene države izvora in ene namembne države, v zvezi s katero je bilo v obravnavanem obdobju odkritih vsaj pet žrtev. Za tokove so bili uporabljeni podatki za leto 2018 kot referenčno leto ali najnovejši podatki. Za države, katerih podatki za leto 2018 niso bili na voljo, so bili uporabljeni najnovejši podatki za leto 2019, leto 2017 ali leto 2016.

nadnacionalno kaznivo dejanje, pri čemer je polovica odkritih žrtev v Evropski uniji državljani tretjih držav, večinoma iz Afrike, Zahodnega Balkana in Azije⁷¹. V državah z nizkimi dohodki je polovica žrtev trgovine z ljudmi otrok, večina med njimi pa jih je prisiljena v delo otrok⁷². Zato mora EU okrepiti svoja prizadevanja za obravnavanje ekonomskih težav, družinam in skupnostim pa pomagati, da bodo postale odpornejše na negativne mehanizme za obvladovanje razmer. Prednostne naloge te strategije, tudi razbitje kriminalnega poslovnega modela trgovcev z ljudmi, zmanjševanje povpraševanja, zaščita in opolnomočanje žrtev, bi se zato morale v celoti uporabljati v okviru zunanjih politik EU.

Trgovina z žrtvami trgovine z ljudmi poteka v **mešanih migracijskih tokovih** v EU po vseh poteh. Tihotapljenje migrantov je pogosto povezano z drugimi oblikami organiziranega kriminala, kot je trgovina z ljudmi. Sedanje svetovne in regionalne razmere na področju migracij povečujejo tveganje trgovine z ljudmi, saj trgovci z ljudmi zlorablajo azilne postopke, vključno z legalizacijo svojega statusa in statusa svojih žrtev⁷³. Akcijski načrt EU proti tihotapljenju migrantov v okviru novega **pakta o migracijah in azilu**⁷⁴ bo pomagal prekiniti poslovni model trgovcev z ljudmi, ki žrtve prepeljejo v Evropo z namenom izkoriščanja. Poleg tega je ključni sklop pakta vzpostavitev in poglobitev partnerstev z državami izvora, tranzita in namembnimi državami. Zato je ključno spodbuditi **mednarodno sodelovanje in partnerstva** s čim boljšo uporabo instrumentov zunanje politike, orodij za sodelovanje in financiranja⁷⁵ za izmenjavo informacij in obveščevalnih podatkov o trgovini z ljudmi, povezanih kaznivih dejanjih ter kriminalnih mrežah. Tesnejše sodelovanje držav članic s tretjimi državami olajšujejo in podpirajo najrazličnejši **instrumenti zunanje politike EU**, vključno z globalno strategijo za zunanjo in varnostno politiko EU, Akcijskim načrtom EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024, Akcijskim načrtom EU za enakost spolov v zunanjem delovanju (2021–2025) in Skupnim sporočilom z naslovom „Za celovito strategijo z Afriko“. Poleg tega so za proces širitve EU in sosedsko politiko pomembni drugi instrumenti, kot so strategija EU za Zahodni Balkan, Skupno sporočilo z naslovom „Politika vzhodnega partnerstva po letu 2020: Krepitev odpornosti – vzhodno partnerstvo, ki prinaša koristi za vse“ ter Skupno sporočilo z naslovom „Obnovljeno partnerstvo z južnim sosedstvom – Nova agenda za Sredozemlje“. Pristop EU k zunanji varnosti v okviru skupne zunanje in varnostne ter skupne varnostne in obrambne politike je ključnega pomena. Civilne in vojaške misije v okviru skupne varnostne in obrambne politike vodijo prizadevanja za razbitje organiziranih kriminalnih mrež, vključenih v tihotapljenje migrantov in trgovino z ljudmi⁷⁶. Kakor je določeno v paktu o skupni varnostni in obrambni politiki⁷⁷, je tesnejše sodelovanje s pravosodnimi agencijami in agencijami za notranje zadeve na tem področju prav tako ključnega pomena.

Ti instrumenti so ključnega pomena za spodbujanje tesnejšega sodelovanja med državami članicami EU ter **državami izvora in tranzita žrtev**. Dosledno vključevanje delegacij EU v nekatere države bo lažje, po potrebi in če je primerno, pa bodo potekala prizadevanja za tesno sodelovanje z misijami in operacijami skupne varnostne in obrambne politike. Evropska

⁷¹ Zbiranje podatkov o trgovini z ljudmi v EU (2020).

⁷² Svetovno poročilo o trgovini z ljudmi, 2020.

⁷³ Evropski center za boj proti tihotapljenju migrantov, Četrto letno poročilo o dejavnostih, Europol, 2020.

⁷⁴ Sporočilo Komisije o novem paktu o migracijah in azilu, COM(2020) 609 final z dne 23. septembra 2020.

⁷⁵ Na primer z instrumentom za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje.

⁷⁶ Na primer, misija Evropske unije za pomoč pri integriranem upravljanju libijskih meja (EUBAM Libya) in operacija EUNAVFOR MED IRINI.

⁷⁷ Dne 19. novembra 2018 so Svet in države članice sprejeli sklepe o vzpostavitvi pakta o civilnih vidikih skupne varnostne in obrambne politike. Glej sklepe Sveta: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/11/19/civilian-common-security-and-defence-policy-eu-strengthens-its-capacities-to-act/>.

služba za zunanje delovanje bo še naprej imela ključno vlogo pri krepitvi strateškega in operativnega sodelovanja s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, tako da bo v celoti izkoristila razpoložljiva zunanja orodja, kot so dialogi na visoki ravni in mreža strokovnjakov za zatiranje terorizma in varnost v delegacijah EU. Sodelovanje z agencijami OZN in mednarodnimi organizacijami, kot sta Urad Združenih narodov za droge in kriminal ter Mednarodna organizacija za migracije, krepi ukrepe na svetovni ravni, zlasti z državami izvora in tranzita.

Komisija podpira države članice in partnerske tretje države pri izvajanju Konvencije **Združenih narodov** proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in Protokolu o trgovini z ljudmi, katerih podpisnice so EU in njene države članice. EU in njene države članice so tudi del nedavno vzpostavljenega mehanizma za pregledovanje izvajanja Protokola Združenih narodov o trgovini z ljudmi. Komisija si bo prizadevala za tesnejše sodelovaje z ustreznimi akterji v zvezi s Protokolom Združenih narodov, vključno – a ne izključno – s skupino Združenih narodov za medagencijsko usklajevanje proti trgovini z ljudmi. Komisija bo v skladu z opredeljenimi prednostmi nalogami te strategije prav tako tesno sodelovala s **Svetom Evrope** in njegovo skupino strokovnjakov za ukrepe proti trgovini z ljudmi⁷⁸.

Pri zunanjem ukrepanju bi bilo prav tako treba upoštevati ustrezne **cilje Združenih narodov glede trajnostnega razvoja**, usmerjene v trgovino z ljudmi⁷⁹. V tem okviru **trgovinska politika EU** spodbuja cilje trajnostnega razvoja, vključno s standardi človekovih pravic in zaposlovanja. Komisija bo preučila, ali bi lahko obstoječe mednarodne standarde proti trgovini z ljudmi bolje odražalo izvajanje trgovinskih sporazumov in njihovo izvrševanje, predvsem z odločnejšo uporabo določbe o bistvenih elementih.

Komisija pozdravlja nedavno sprejet **globalni sistem sankcij EU za kršitve človekovih pravic**⁸⁰, ki Evropski uniji omogoča odkrivanje posameznikov, subjektov in organov, odgovornih za hude globalne kršitve in zlorabe človekovih pravic, vpletenih vanje ali povezanih z njimi. Sistem sankcij Svetu omogoča uvedbo prepovedi potovanj, zamrznitev sredstev in prepoved dajanja na razpolago sredstev posameznikom in subjektom, uvrščenih na seznamu.

Ključni ukrepi:

Komisija bo:

- sprejela akcijski načrt EU za boj proti tihotapljenju migrantov (2021–2025);
- pospešila sodelovanje s tretjimi državami izvora in tranzita žrtev, pa tudi z mednarodnimi in regionalnimi partnerji, vključno z mednarodnimi organizacijami;
- se prek namenskih dialogov o človekovih pravicah in varnosti povezovala s partnerskimi državami;
- okrepila sodelovanje s Svetom Evrope in njegovo skupino strokovnjakov za ukrepe proti trgovini z ljudmi;

⁷⁸ Sklepi Sveta o prednostnih nalogah EU pri sodelovanju s Svetom Evrope v obdobju 2020–2022, 9283/20, 13. julij 2020.

⁷⁹ Cilj trajnostnega razvoja 5.2 (nasilje nad vsemi ženskami in deklicami); Cilj trajnostnega razvoja 8.7 (prisilno delo in trgovina z ljudmi) in cilj trajnostnega razvoja 16.2 (nasilje nad otroki in njihovo mučenje).

⁸⁰ Sklep Sveta (SZVP) 2020/1999 z dne 7. decembra 2020 o omejevalnih ukrepih proti hudim kršitvam in zlorabam človekovih pravic (UL L 410I, 7.12.2020) in Uredba Sveta (EU) 2020/1998 z dne 7. decembra 2020 o omejevalnih ukrepih proti hudim kršitvam in zlorabam človekovih pravic (UL L 410I, 7.12.2020).

- podpirala dosledno vključevanje delegacij EU v nekatere države s strani Evropske službe za zunanje delovanje z redno in ciljno usmerjeno komunikacijo, ukrepi in izmenjavo informacij.

Komisija poziva države članice, naj:

- okrepijo izmenjavo informacij in obveščevalnih podatkov o trgovini z ljudmi in povezanih kaznivih dejanjih ter kriminalnih mrežah ter olajšajo čezmejno in mednarodno operativno in pravosodno sodelovanje v državah, ki jih zadeva trgovina z ljudmi, zlasti na Zahodnem Balkanu, državah v sosedstvu, Afriki, na Bližnjem vzhodu in v Jugovzhodni Aziji, tudi s podporo agencijam EU, kot sta Europol in Eurojust.

7. Zaključek

Trgovina z ljudmi je hudo in kompleksno kaznivo dejanje, ki večinoma doleti ženske in otroke. Storilec kaznivih dejanj prinaša ogromne prihodke, hkrati pa žrtvam povzroča izjemno trpljenje in naši družbi visoke stroške. Kljub napredku, doseženemu na področju krepitve odziva Unije proti trgovini z ljudmi v zadnjem desetletju, je ogroženost vsake ranljive osebe, da bo postala žrtev trgovine z ljudmi, še vedno velika. Trgovina z ljudmi vpliva na strukturo družbe, vladavino prava in trajnostni razvoj v državah članicah EU in v naših partnerskih državah.

Komisija s to strategijo vzpostavlja obnovljeno zavezo in močan okvir politike za zaščito ranljivih posameznikov pred trgovino z ljudmi, opolnomočanje žrtev, privedbo storilcev kaznivih dejanj pred sodišče in zaščito naših skupnosti. Posebna pozornost v okviru te zaveze bo namenjena ženskam in otrokom.

Prednostne naloge in ukrepi, določeni v tej strategiji, se bodo izvajali v obdobju 2021–2025. Medtem se bo Komisija na podlagi stalnega spremljanja in analize načina razvoja trgovine z ljudmi v EU in zunaj nje pripravljena hitro odzvati na kakršne koli nove spremembe ali trende. EU in njene države članice morajo biti skupaj korak pred storilci kaznivih dejanj, uporabniki in izkoriščevalci žrtev.

Komisija je zavezana pravočasnemu in uspešnemu izvajanju te strategije. Ker morajo pri boju proti trgovini z ljudmi sodelovati vsi, bo Komisija tesno sodelovala z vsemi partnerji za doseganje čim večjega učinka predvidenih ukrepov. Koordinator EU za boj proti trgovini z ljudmi bo pri izvajanju te strategije pomagal zagotavljati usklajevanje in skladnost med institucijami EU, agencijami EU, državami članicami in mednarodnimi akterji. Združevanje moči pri boju proti trgovini z ljudmi je ključnega pomena za zagotavljanje evropske varnosti, zaščito ranljivih ljudi in gospodarstva ter za varovanje vladavine prava in temeljnih pravic.

Poleg tega bo Komisija dosledno spremljala izvajanje te strategije ter poročala o njem, tudi Evropskemu parlamentu in Svetu.